

Dynamitt til Føroya

Jóannes Nielsen:
PINNABRENNI TIL
SOSIALISMUNA
Yrkjarar
Forlagið Oyggjaframi
Tórshavn 1984
Kápmýnd: Tove Gutte-
sen
Baksíðumynd: Kalmar
32 blaðsíður
Kostnaður: 40 kr. heft

Ikki síðani eg í teimum romantisku studentaskúla-árunum dugði «Lýtt lot» hjá Guðrið Helmsdal uttátt havi eg verið so hugtikin av føroyskum yrkingasavni sum «Trettanda mánaðinum» hjá Jóanesi Nielsen.

Hesar yrkingar eru so góðar, tí tær eru so greiðar, so lættar at lesa og samstundis siga tær so ómetaliga nøgv. Her kom ein yrkjari, sum við sera væl valdum orðum segði: hygg, soleiðis er lívið í hesum litla samfelagnum! Og tú svaraði innantanna: ja, tú hevur rætt. Soleiðis er tað. Hesar ríku yrkingar eru sum einfaldar strikumyndir, sum eru so greiðar, at tær kunna ikki misskiljast. Men tær eru eisini sum stórir málingar, fullar av heitum, sterkum litum.

Jóanes Nielsen fekk sær pláss í fremstu røð føroyskra yrkjara. So gingu árin. Jóanes Nielsen skrivaði greinir, mest í blaðið «Arbeiðið», og royndi seg sum stutt-søguhøvundur.

Men so frættist, at hann fór at geva út nýtt yrkingasavn. Tað skuldi eita «Pinnabrenni til sosialismuna». Og beint fyrri páskir blivu so leysatíðindini tíðindi.

Skula brúkast

Jóanes er socialistur og ongin, sum lesur tað, hann skrivar, ivast í hansara meiningum, sum eru heilar og óvikandi:

«Í mínum landi/
sita trúgvandi menn við
ræðið,
seinförir, óreinir,
spell/
eingin dómadagur er til».
(Í mínum landi)

Jóanes ynskir
«Menn við riddarakross-
um,
heykar í flippum/
háloftir duravørðar, full-
trúar/
útbúin á teim svørtu
bókasøvnum,
fylgir av klyvjarossum/
pinnpakkað við fanan-
skapi,
ið selja okkara land/
fyri rublar og dollarar/
(Til Føroya)

norður og niður. Hvi hann ger tað? Ja, tað er júst tað, hann yrkir um.

Jóanes hevur ikki mist vónina um, at arbeiðararnir fara at reisa seg móti órættinum, «lit altíð á kúgaðan mann», sigur hann í einari yrking.

Hóast hann við hvessum orðum, ella «drepani orðum», sum hann sigur um Neruda, lýsir skilið her í landinum, so er onki uppgávulandi at finna. Hann hevur ongan hug at rýma hiðani sum so nøgv onnur, sum ikki eru nøgd. Jóanes sigur bart út, at Føroyar eru hansara land, at her er «fallið hansara akker».

Hann er, hóast alt, bjartskygdur. Hann trýr uppá stættina, «ið ber vónina í/arbeiðssomum hondum».

Og hjartskygni er júst sterkasti trumfur hjá einum politiskum yrkjara. Hon gevur orðum hansara

styrki. Prógvar, tey eru sonn, koma frá hjartanum — gjøgnum heilan. Jóanes ætlar sjálvandi, at yrkingar hansara skula brúkast. Pinnabrenni ger onga nyttu, so leingi tað ikki er komið í ovnin.

Og sosialisman í Føroyum hevur so avgjørt brúk fyrri pinnabrenni, nøgvum pinnabrenni.

Abstrakt

Men sum tilíkt pinnabrenni haldi eg, fyrra savnið hjá Jóanesi sum heild er betur egnað. Tí í hesum seinna eru summar yrkingar í so tungar til, at ein og hvør tekur sær at sær. Málningurin er vordin abstraktur. Strikmyndin sæst ikki aftanfyrri. Sjálvandi eru yrkingarnar sum so ikki verri fyrri tað. Men styrkin hjá Jóanesi er, at hann dugur at yrkja, so øll tey, sum annars ikki tíma at lesa yrkingar, lesa og, hetta

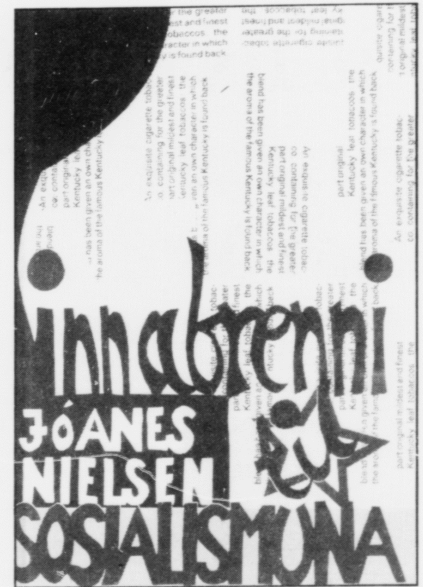
hevur alstóran týðning, kenna seg aftur. Kunna identifisera seg við tað, tey lesa.

Í «Pinnabrenni til socialismuna» eru 11 yrkingar. Tú freistast næstan til at siga hvør er betri enn onnur. Sterkasta yrkingin er tó Til Føroya, ognað mininum um Janus Egholm, sum fyrri nøkrum árum síðani «sjarmerandi sum altíð, /bað føðilandinum farvæl á einum kassa av dynamitt».

Henda stóra yrking er ein samnevnari fyrri skaldskapin hjá Jóanesi Nielsen. Eitt meistaraverk við sama krafti sum dynamittið í skúrnum við Dalavegin.

Soleiðis er ongantið áður yrkt í Føroyum. Onkur hevur ivaleyst dugað. Men ongin hevur torað.

Høgni Djurhuus

At roykja ball er eitt eyðkenni hjá føroyskum arbeiðarum og fiskimonnum og sjálvandi er tað ikki tilvild, at bakgrundin á kápinu er gjord úr vørulýsingini á Niemeyerpakkunum

Í Vakhúsi í dag

Í dag klokkan trí og fimm seinna partin framførir Havnar Sjonleikarafelag Pinocchio í Vakhúsi í Sandavági. Atgongumerki fáast við dyrnar ein tíma fyrri sýningarnar og eisini við at snara 32990. Telefonin verður tikin frá klokkan eitt.

Bussur koyrir úr Sørvági klokkan hálgum trí til fyrri sýningina.

Leikurin er fyrri øll børn undir 80 ár, verður sagt í lýsingini. Børn yvir 80 ár sleppa tó eisini inn.

Um øll børn undir 80 eisini gjalda barnapris, 15 kr., vita vit ikki. Men annars kosta atgongumerki fyrri vaksni 25 kr.

Leikurin er um trædrongin hjá tí fátæka barnleysa snikkaranum, Gepetto, sum eina náttina verður gandaður til ein veruligan drong. Gleðin verður tó stokkut, tí Pinocchio verður lokkaður upp í eitt ivasamt ferðaleikhús hjá tí illavörðna Stromboli.

Pinocchio (Kári Jacobsen) og álvgentan (Anni Arge Jacobsen) hava okkurt í kvittanum

Lesið um
ítrótt í

sosialinum